

Μνήμη Ὁσίου Σιλουανοῦ - Ρώσου τοῦ νέου Ἀθωνίτου (+11/24 Σεπτεμβρίου 1938)

**Ἡ πνευματική του «παρακαταθήκη»:
«Κράτει τὸν νοῦν σου εἰς τὸν ἄδην καὶ μὴ ἀπελπίζου»!**

Πρό πολλῶν ἐτῶν, ὁ μακαριστὸς Ἀρχιμανδρίτης π. Ἡλίας Μαστρογιαννόπουλος ἔγραφε στὸν Πρόλογο κάποιου βιβλίου: «Νομίζω, ὅτι ἂν ὑπάρχει κάτι ἀξιόλογο στὴν ἐποχή μας, αὐτὸ δέν θά μᾶς τό ποῦν οἱ οὐρανοξύστες καὶ τὰ οἰκοδομικά μεγαθήρια, τὰ τάνκερ καὶ αἱ ὑψικάμινοι, ἀλλὰ οἱ ἀπλές πνευματικές παρουσίες, οἱ σεμνές καὶ ἀθόρυβες λαμπάδες τοῦ Πνεύματος, οἱ σύγχρονοι Ἅγιοι. Εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη στοὺς καιροὺς μας τοὺς κατακλυσμικούς, νὰ ἀποκρυπτογραφήσουμε αὐτὰ τὰ μυστικά καὶ καταχωνιασμένα ἀρχεῖα τοῦ Θεοῦ, νὰ διαβάσουμε τὴν γραφὴ τους, νὰ ἀκούσουμε τὸ μήνυμά τους. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ «σχολάσωμε» κάποτε καὶ νὰ τεντώσουμε τὸ αὐτὶ εὐλαβικά, γιὰ νὰ συλλάβουμε τίς ἀπαλές ἐκπομπές πού προέρχονται ἀπὸ τίς ζωές αὐτῶν τῶν Ἁγίων» (Ἀθανασίου Κοπταδάκη, Συναξάρι τοῦ 20ου αἰῶνα, ἐκδόσεις Τήνος, Ἀθήναι 1972).

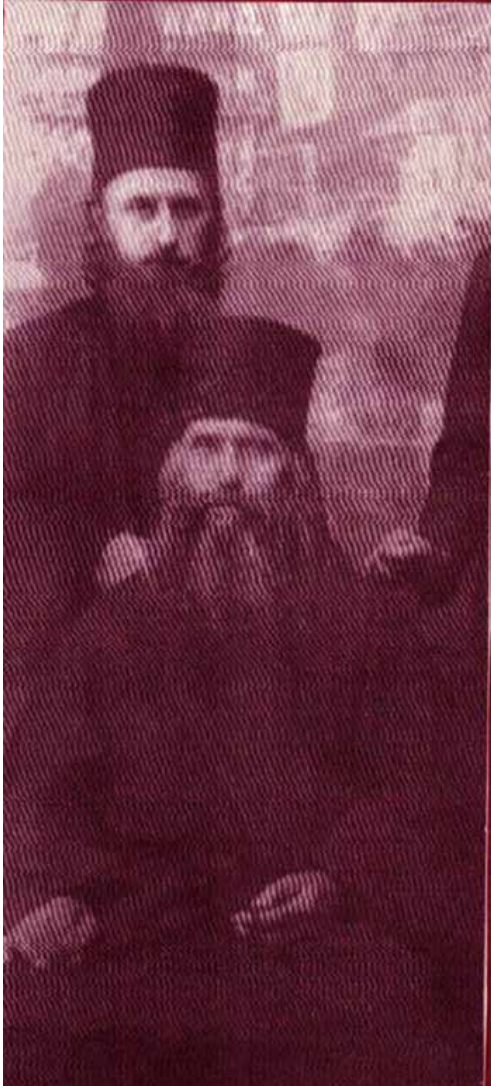
Ὁ Ὁσίος Σιλουανός, ὁ νέος Ἀθωνίτης, τοῦ ὁποῦ τὴν μνήμη ἀξιωθήκαμε καὶ φέτος νὰ ἐορτάσουμε, ἐν μέσῳ πολλῶν δαιμονικῶν παρασίτων, εἶναι μιὰ τέτοια μορφή, τὴν ὁποία ἐννοοῦσε ὁ ἀείμνηστος π. Ἡλίας.

Ὁ φτωχικὸς μας κάλαμος, προσπαθῶντας νὰ κάνει κάποια μικρο-υπακοή στὴν ἀνωτέρω προτροπή του, θά ἐπιχειρήσει στὴν παρούσα γραφὴ «νὰ ἀποκρυπτογραφήσει» τὸ μυστικὸ, τὸ μήνυμα, τὴν παρακαταθήκη - ἂν θέλετε - πού ὁ Ὁσίος Σιλουανός μᾶς παραδίδει, μέ τὸν ἐορτασμὸ τῆς μνήμης του: **«Κράτα τὸ νοῦ σου στὸν ἄδην καὶ (ἢ, ἀλλά) μὴν ἀπελπίζεσαι».**

Ἄν καὶ πρό τριετίας ἀκριβῶς, στό τεῦχος Σεπτεμβρίου αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ, μέ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως ὀγδόντα ἀκριβῶς ἐτῶν ἀπὸ τῆς μακαρίας κοιμήσεως τοῦ Ὁσίου, δημοσιεύθησαν πενιχρά καὶ στοιχειώδη ψήγματα περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας του, ἐν τούτοις, «τολμήσας», δρᾶττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ δευτερολογήσω τώρα, ἀναφερόμενος μέ πολύ λίγα λόγια, «ἄκροισ δακτύλοις», στὴν πνευματικὴ παρακαταθήκη τοῦ Ὁσίου, γεγονός πού δέν ἐπιχειρήθηκε στό τελείως γενικὸ περιεχομένου ἄρθρο τοῦ 2018. Ἡ δευτερολογία αὐτὴ ἔχει καὶ μιὰ ἄλλη δικαιολογία: στὴν διαρρεύσασα τριετία, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶχε τὴν χαρὰ νὰ πανηγυρίσει τὴν ἐπίσημη ἁγιοκατάταξη τοῦ Γέροντος Ἀρχιμανδρίτου Σωφρονίου Σαχάρωφ, τοῦ Ρώσου, μαθητοῦ καὶ πνευματικοῦ τέκνου γενομένου τοῦ Ὁσίου Σιλουανοῦ.

Ἄν ὁ Θεὸς δέν εἶχε εὐδοκήσει, νὰ ἐκδώσει ὁ Γέρον Σωφρόνιος

τὴν πρώτη καὶ – οὐσιαστικῶς – ἀρτιότερη καὶ τελειότερη βιογραφία τοῦ Ὁσίου Σιλουανοῦ, εἶναι ἀμφίβολο ἂν τό χριστεπώνυμο πλήρωμα ἐπληροφορεῖτο – μέ κάποιον ἄλλο τρόπο – τά τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας αὐτοῦ. Βλέπετε, ὁ ὅσιος (πλέον) Σωφρόνιος, (διάκονος ἀκόμη ὅσο ζοῦσε ὁ ὅσιος Σιλουανός), ἀπό «πρῶτο χέρι» γνώρισε καὶ ἐπληροφορήθη ὅλα τά ἀφορῶντα τόν ἅγιο Γέροντά του. Τώρα

λοιπόν, πού Γέροντας καὶ ὑποτακτικός συναγάλλονται «ἐν οὐρανίσις θαλάμοις διηνεκῶς», καλόν εἶναι νά ἐπιχειρήσουμε – κατά τὴν προτροπή τοῦ ἀειμνήστου π. Ἡλία – τὴν κατά τό δυνατόν «ἀποκρυπτογράφηση» τῆς διδασκαλίας τοῦ Ὁσίου Σιλουανοῦ, «νά ἀκούσουμε τό μήνυμά του... νά συλλάβουμε τίς ἀπαλές ἐκπομπές πού προέρχονται ἀπό τὴν ζωὴν» αὐτοῦ.

Καί, ἀρχίζουμε, λέγοντες:

Ὁ Ὁσιος Σιλουανός, ὅταν ἀκόμη ἦταν ἀρχάριος μοναχός, ἐργαζόταν ὡς μυλωνᾶς στόν παλαιό μύλο τῆς μονῆς του, τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἁγίου Ὁρους. Ἐκεῖ ὑπάρχει, μέχρι σήμερα, ἐκκλησιάκι ἀφιερωμένο στόν Ἅγιο Προφήτη Ἡλία. Ἐκεῖ συνήθιζε νά προσεύχεται ὁ Ὁσιος κατά τὴν διάρκεια τῆς πολυετοῦς διακονίας του στόν μύλο. Μιά μέρα, προσευχόμενος ἐνώπιον τῆς Δεσποτικῆς Εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ (τοῦ Τέμπλου), ἀξιώθηκε - ἂν καὶ ἀρχάριος, μέ σχεδόν μηδενικό πνευματικό «κεφάλαιο» - νά γίνεῖ κοινωνός καὶ μέτοχος τοῦ Θαβωρίου-ἀκτίστου Φωτός τῆς Θείας Μεταμορφώσεως. Ὁ Δεσπότης Χριστός, ζωντάνεψε ἀπό τὴν εἰκόνα Του «καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν» τοῦ Ὁσίου, ὁ ὁποῖος «ὡς ἐχώρει, τὴν δόξαν Αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) ἐθεάσατο». Ὁ Χριστός τοῦ ἔδειξε τὴν δόξαν Του, «ὡς ἠδύνατο» αὐτός νά ἀντέξει. Ἀνεξιχνίαστες οἱ βουλές καὶ τά θελήματα τοῦ Κυρίου! Λευκασμένοι ἀσκητές, μιά ζωὴ στὴν

Ἡ φωτογραφία, ἀπό τό ἀρχεῖο τῆς Ρωσικῆς Μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονος Ἁγίου Ὁρους, μᾶς παρουσιάζει τόν Ὁσιο Σιλουανόν καθήμενον καί, ὀπισθεν του, τόν μαθητὴν του ὄσιον Σωφρόνιον (διάκονον τότε) ἰστάμενον ὄρθιον.

ἄσκησι, ἔλιωσαν τίς σάρκες τους στήν πολυχρόνια μοναχική πολιτεία καί τέτοια δόξα δέν ἀξιώθηκαν νά γευθοῦν. Καί τήν γεύθηκε ἕνα ἀρχάριος! Ἴσως ὁ Κύριος, χαριτώνοντας ἔτσι ἀνέλπιστα καί ἀπρόσμενα τόν Ὁσιο, θέλησε νά τόν «γλυκάνει» τρόπον τινα, γιά νά μπορέσει αὐτός, στήν μετέπειτα μοναχική πολιτεία του, νά ἀντέξει στήν Θεο-εγκατάλειψη, πού πάντοτε σχεδόν ἀκολουθεῖ μετά ἀπό κάποια Θεο-επίσκεψη καί ἐμφάνεια. Ὅπου καί πράγματι συνέβη.

Βλέπετε, ὁ Ὁσίος μας, ἄν καί εὐλαβής καί θεοφοβούμενος, ὅμως δέν ἦταν τότε ἀκόμη ἔμπειρος - ὡς ἀρχάριος - στόν ἀγῶνα κατά τῆς ἀνεπαίσθητης, ἀδιόρατης καί δυσδιάκριτης ὑπερηφανείας, ἡ ὁποία ἄρχισε σιγά-σιγά νά ὑπαισέχεται δολίως στήν σκέψη του, μετά μάλιστα ἀπό τήν ἐξαιρετική καί σπάνια προσευχητική ἐμπειρία του. Ἔτσι, τοῦ Διαβόλου συνεργοῦντος, δέν μποροῦσε πιά νά προσευχηθεῖ μέ ταπεινό φρόνημα, ὅπως πρῶτα. Προσπάθησε ποικιλοτρόπως, βασιζόμενος στίς δυνάμεις του, νά ἀπαλλαγεῖ ἀπ' αὐτήν τήν κατάσταση, ἀλλά ἀπελπίστηκε. Καί ἰκέτευσε:

- Κύριε, βλέπεις ὅτι θέλω νά προσευχηθῶ μέ καθαρό καί ταπεινό νοῦ, σάν πρῶτα, ἀλλά οἱ δαίμονες δέν μέ ἀφήνουν.

(Καί ἀμέσως - ἱεροκρυφίως - δέχθηκε στήν καρδιά του τήν ἀπάντησι)

- Οἱ ὑπερήφανοι πάντοτε ἔτσι ὑποφέρουν καί ἐμπαίζονται ἀπό τούς δαίμονες.

(Ὁ Ὁσιος, «ὑπολαβών», ξαναπαρακαλεῖ τόν Κύριο, λέγοντας)

- Κύριε, δίδαξέ με, τί πρέπει νά κάνω, γιά νά ταπεινωθεῖ ἡ ψυχή μου;

(Καί ἰδού, ἐκ νέου, ἡ ἀπάντησι τοῦ Κυρίου, μυστικά στήν καρδιά του)

- Κράτα τό νοῦ σου στόν ἄδη καί (ἦ, ἀλλά) μήν ἀπελπίζεσαι.

(Καί τό πᾶν ἔληξε)

Αὐτό ἦταν, περιληπτικά, τό «ἱστορικό», πού ὡς μή ὄφελε, ἔπρεπε νά σημειωθεῖ, γιά νά ἐννοήσῃ καί νά ἐκτιμήσῃ ὁ καθένας μας τήν περαιτέρω μοναχική πολιτεία τοῦ Ὁσίου, ὁ ὁποῖος «ἐστοίχισε τῷ κανόνι τούτῳ», πού ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τοῦ ὑπέδειξε καί φανέρωσε. Φυσικά, ποτέ δέν θά μάθει κανεῖς, πόσους ἀγῶνες, πειρασμούς καί θλίψεις ὑπέμεινε ὁ Ὁσιος, «στοιχῶν τῷ κανόνι τούτῳ». Ὁ Ὁσιος Σωφρόνιος ἕνα μέρος αὐτῶν ἐγνώρισε, μαθητεύων ὡς νεαρός (διάκονος τότε) παρὰ τούς πόδας τοῦ διδασκάλου του. Πάντως, ἡ μετέπειτα ζωή τοῦ Ὁσίου, μαρτυρεῖ γιά τό φρόνημά του, τό ὁποῖο, ἀφοῦ ταπεινώθηκε δεόντως, ἔχοντας βιώσει τήν Θεο-εγκατάλειψη - πού δικαίως τοῦ ἐπῆλθε - ὡς κόλασι καί ἄδης, μετουσιώθηκε κατόπιν, ἐντελῶς πηγαῖα καί αὐθόρμητα, σέ μία ἐν ταπεινώσει προσευχητική διάθεσι γιά ὅλη τήν κτίσι, ἔλλογι καί ἄλογι. Ἐπρόκειτο γιά μιᾶ ἀγάπη, ἄνευ ὄρων. Ἀπό κεῖ καί πέρα, τό νά προσεύχεται μόνο γιά τόν ἑαυτό του, τοῦ φαινόταν ξένο καί ἀνυπόφορο. Ἡ ἐν ταπεινώσει - πλέον - προσευχή του, ἀγκάλιαζε τούς πάντες καί τά πάντα· ζῶντες - κεκοιμημένους - δικαίους - ἀδίκους· ἀκόμη καί τά ἄλογα ζῶα λυπόταν· μέχρι καί τά ἔντομα, ὅπως ἀποδείχθηκε ἀπό λεπτομέρειες

τοῦ βίου του. Ἐχοντας ἐννοήσει, ὅτι «πάντες ἡμαρτον καί ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ», ἔκανε τὴν ὑπὲρ πάντων προσευχή του ἐργασία καί «διακόνημα» ἐφ' ὅρου ζωῆς, δεόμενος, νά ἔλθουν οἱ πάντες σέ θεογνωσία ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Σέ πολλές μάλιστα εἰκόνες του, βλέπουμε τόν Ὅσιο νά κρατᾶ, προσευχόμενος μετὰ δακρῶν, εἰλητάριο, στό ὁποῖο εἶναι γραμμένη αὐτή ἢ ἐφ' ὅρου ζωῆς πύρινη ἰκεσία του, ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ ὄλων ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Εἰδικότερα μάλιστα, ὅταν ἀνέλαβε τό διακόνημα τοῦ Οἰκονόμου τῶν πολυάριθμων – φτωχῶν στό σύνολό τους - ἐργατῶν τῆς Μονῆς, ἢ προσευχή του γι' αὐτούς - ἐπειδή γνώριζε καί τά ποικίλα οἰκογενειακά τους προβλήματα, πού τούς ἀνάγκασαν νά ἔλθουν νά ἐργασθοῦν στό Ἅγιον Ὅρος – δέν ἦταν ἀπλῶς μιά ὑπενθύμιση ἢ ἀπαρρίθμηση, τοῦ τύπου «Μνήσθητι Κύριε τοῦ τάδε, τοῦ Α, τοῦ Β κλπ.», ἀλλά ἦταν ἔκχυση δακρῶν καί πνευματικῶν «θρόμβων αἵματος», ἀφοῦ «ἐκτενέστερον προσηύχετο», εὐρισκόμενος πάντοτε «ἐν ἀγωνία» γι' αὐτούς. Ὅσο γιά τούς κοιμηθέντας, οὐδείς λόγος· τό διακήρυσσε, ὅτι: «οὐκ ἔα με καθεύδειν» ὁ λογισμός, ὅτι πολλοί συνάνθρωποί μας φεύγουν ἀπ' τὴν παρούσα ζωή, ἀγνοοῦντες τόν Θεό καί χωρὶς μεταθανάτιες ἐλπίδες σωτηρίας. Σέ ποιόν ἄδη βρίσκονται καί πῶς βασανίζονται; Κύριε, ἐλέησον...!

Καί γι' αὐτούς – περισσότερο ἴσως ἀπό τούς ζῶντας – «ἐν ἀγωνία, ἐκτενέστερον προσηύχετο», ἔχοντας μάλιστα προ-βιώσει ὁ ἴδιος τόν ἄδη τῆς δικῆς του ψυχῆς. Διασώθηκαν ἀπό τόν ὄσιο Σωφρόνιο, πολλά κείμενα-δείγματα τῆς αἱματηρῆς προσευχῆς τοῦ Ὁσίου γιά ζῶντες καί κοιμηθέντες.

Κι ὅλα αὐτά – κι ἄλλα τόσα πού ποτέ δέν θά μάθουμε - ἄρχισαν νά «δρομολογοῦνται» στήν ζωή τοῦ Ὁσίου μας, μετὰ τὴν λήψη τῆς «παρακαταθήκης» τοῦ Κυρίου, τὴν ὁποία μέ τή σειρά του ὁ Ὅσιος τὴν ἐμπιστεύεται στήν δική μας γενεά, τὴν «μοιχαλίδα καί ἁμαρτωλόν», τὴν γενεά τῶν Χριστιανῶν, λαϊκῶν καί μοναχῶν, τῆς τελείας παρακμῆς. Ἀκριβῶς γιά νά μὴν «καταποθοῦμε τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ», συνειδητοποιῶντας αὐτὴ τὴν τελεία παρακμὴ μας. Πιά νά κρατᾶμε κι ἐμεῖς τό νοῦ μας στόν ἄδη τῆς ἐμπαθείας μας, ἀλλά νά μὴν ἀπελπιζόμαστε. Αὐτός εἶναι ὁ κανὼν. Καί «ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχίσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτούς καί ἔλεος»· ἀκόμα καί σήμερα· καί εἰς τούς αἰῶνες τῶν αἰῶνων.

Ὅμως, ἴσως νά παρατηρήσει κανεὶς, ὅτι μέ τά σημερινὰ ἐξωφρενικά δεδομένα τῆς ζωῆς μας, ὅλα τά ἀνωτέρω μελετήματα εἶναι, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, εἶδος πνευματικῆς πολυτέλειας. Ναί, πράγματι· ἢ «κατ' ὄψιν» κρίσις, αὐτόμας λέγει. Ὅτι δηλαδή, σήμερα, δύσκολα θά γίνεи καί θά καταστεῖ εὐληπτη ἀπό πολλοὺς Χριστιανούς ἢ «παρακαταθήκη» τοῦ Ὁσίου· πολλοί, ἀκόμη καί ἐκ τῶν ἐκκλησιαζομένων καί ἐκκλησιαστικῶς βιούντων Χριστιανῶν, ἂν καί ἀναγνωρίζουν – κάπως θεωρητικά ἴσως – τὴν ἁμαρτωλότητά τους καί τὴν ἐμπάθειά τους, ὅμως πολύ ἀπέχουν ἀπό τοῦ νά βιώνουν αὐτὴν σάν κόλαση καί ἄδη. Καί τοῦτο, διότι ἢ γενικὴ πνευματικὴ ἀμβλυνση πού ἐπικρατεῖ, «ἀμβλύνει» καί τά πνευματικὰ αἰσθητήρια πολλῶν Χριστιανῶν. Κατὰ τίς

μαρτυρίες πολλῶν Ἱερέων-Πνευματικῶν, οἱ ἐξομολογούμενοι «ἀμαρτωλοί», ἐξαγορεύουν τίς ὅποιες ἀμαρτίες τους, χωρὶς καμμία συντριβή καί πένθος. Καμμία φορά γελοῦν κιόλας. Ποῦ νά μιλήσουν γιά βίωση κολάσεως ἢ ἄδου; Ἄσε πολλές γυναῖκες, πού ἐκ συστήματος, ἢ ἐξομολόγησι τῶν ἀμαρτιῶν τους, συνίσταται στήν ἀναφορά τῶν παραπόνων τους γιά τά «κατορθώματα» τῆς νύφης, τοῦ γαμπροῦ, τῶν πεθερικῶν κλπ. Μιά τέτοια γυναῖκα μάλιστα, πού εἶχε τήν «ἀτυχία» νά κάνει τέτοιου εἴδους ἐξομολόγησι στόν μακαριστό Γέροντα π. Ἐπιφάνιον Θεοδωρόπουλον, εἰσέπραξε δικαίως τήν ἀγανάκτησι καί τόν ψόγον τοῦ ἀειμνήστου Πατρός, ὁ ὁποῖος τῆς ἔκραξε: «Φώναξε τήν νύφη σου (ἢ γαμβρό ἢ πεθερά κλπ.), νά ἔρθει ἐδῶ, γιά νά τῆς διαβάσω τήν συγχωρητική εὐχή!» Ἀλλά καί σέ ἔντυπα νεανικῶν χριστιανικῶν ὁμάδων, τά ὁποῖα προτρέπουν καί προετοιμάζουν νέους γιά ἐξομολόγησι, οἱ ἀμαρτίες καί τά πάθη χαρακτηρίζονται ἀπλῶς ὡς «λάθη». Τί νά ποῦμε περαιτέρω;

Παρ' ὅλα αὐτά ὁμως, ὑπάρχουν καί οἱ Χριστιανοί ἐκεῖνοι, πού, μέ θεία ἐπίνευσι καί φωτισμό, κατανοοῦν τήν σοβαρότητα τῆς ἀμαρτωλότητος καί ἐμπαθείας τους, τήν ὁποῖα βιώνουν μέσα στήν ψυχή τους, κατ' ἀρχάς ὡς Θεο-εγκατάλειψι, κι ἔπειτα ὡς κόλασι καί ἄδη· ἄλλοι σέ μικρότερο κι ἄλλοι σέ μεγαλύτερο βαθμό. Αἰσθάνονται τό κενό, τήν ἀπουσία τοῦ Θεοῦ, ὡς τό «τίμημα», ὡς τό «ὀψώνιον» τῆς ἀμαρτίας καί ἐμπαθείας τους. Καί φθάνουν στό σημεῖο νά τό ὁμολογοῦν αὐτό καί προφορικῶς, εἴτε προσευχόμενοι («Ὁ Θεός μου, πρόσχεσ μοι, ἵνα τί ἐγκατέλειπές με;») εἴτε προσερχόμενοι στόν Ἱερέα Πνευματικό, λέγοντας: «Ἄν αὐτό πού βιώνω, δέν εἶναι κόλασι καί ἄδης, τότε, τί ἀληθῶς θά εἶναι ἡ κόλασι κι ὁ ἄδης;» Τό βλέπουμε αὐτό καί στά λόγια τῆς μετανοούσης ἀμαρτωλῆς, τά ὁποῖα μᾶς προσφέρει στόν Ὁρθρο τῆς Μεγάλης Τετάρτης ἡ Ἁγία Ὑμνογράφος Κασσιανή, μέ τό ἀνεπανάληπτο «Δοξαστικό» της: «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις ... οἴμοι, λέγουσα, ὅτι νῦξ μοι ὑπάρχει, οἴστρος ἀκολασίας, ζοφώδης τε καί ἀσέληνος, ἔρως τῆς ἀμαρτίας...». Ἄν αὐτά τά λόγια δέν μαρτυροῦν πρόγευσι τῆς κολάσεως, τότε τί θά εἶναι ἀληθῶς ἡ κόλασι;

Οἱ λίγες λοιπόν - ἔστω - ψυχές, πού θά νοιώσουν τήν κόλασι τῆς ἐμπαθείας καί ἀμαρτωλότητός τους, αὐτές θά εἶναι οἱ κληρονόμοι καί τῆς «παρακαταθήκης» τοῦ Ὁσίου μας. Κρατῶντας τό νοῦ τους στόν ἄδη καί μή ἀπελπιζόμενες, θά μετουσιώσουν τήν ἀπόγνωσή τους σέ ἐλπίδα. Αὐτή μετά, θά γεννήσει μετάνοια - συντριβή - ἐκζήτησι τοῦ Θεοῦ ἐλέους. Καί ἔτσι θά ἔλθει ἡ ποθητή λύτρωσι καί σωτηρία· ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι, πρεσβείαις τοῦ Ὁσίου πατρός ἡμῶν Σιλουανοῦ, τοῦ κρατήσαντος τόν νοῦ του στόν ἄδη καί μή ἀπελπισθέντος, ἀλλά ἐξαγιασθέντος. Ἀμήν!

Μοναχός Νεκτάριος

Χιλανδαρινόν Κελλίον Ἁγίου Νικολάου
Μπουραζέρη, Καρυαί ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ